

De middeleeuwen

Gebruik bron 3.

Met deze bron zou je de volgende drie conclusies kunnen ondersteunen:

- 1 In Friesland is in de achtste eeuw het hofstelsel in gebruik.
- 2 Karel de Grote doet pogingen zijn rijk te centraliseren.
- 3 De economie van de Friezen is voor die tijd bijzonder.

3p 4 Toon bij elke conclusie aan dat de bron deze conclusie ondersteunt, telkens met een verwijzing naar de bron.

Enkele gebeurtenissen uit de geschiedenis van Deventer, die te maken hebben met de manier waarop de stad stadsrechten kreeg:

- 1 In 1114 verleende keizer Henrik V aan Godebald, bisschop en vorst van het Sticht Utrecht (waartoe Deventer behoorde), de ring en bisschopsstaf ter bevestiging van zijn verkiezing tot bisschop van Utrecht.
- 2 In 1118 bevestigde Godebald, met andere bisschoppen, dat Hendrik V in de kerkelijke ban werd gedaan nadat de keizer in conflict was geraakt met de paus.
- 3 In 1122 raakte Godebald in conflict met de stad Utrecht waarna keizerlijke troepen de burgers van Utrecht te hulp schoten. De keizer won met steun van de inwoners van Deventer en de bisschop werd gevangen gezet.
- 4 In 1123 ontving Deventer van Hendrik V stadsrechten.

Op grond van deze gebeurtenissen concludeer je dat de verkrijging van stadsrechten door Deventer past bij verschillende kenmerkende aspecten van de middeleeuwen.

4p 5 Leg bij twee van deze gebeurtenissen uit, welk verschillend kenmerkend aspect uit de middeleeuwen daarbij past.

De middeleeuwen

bron 3

Omstreeks 790 worden, in opdracht van de Frankische koning Karel de Grote, de wetten van door hem veroverde gebieden opgetekend. Op basis hiervan werden definitieve wetten opgesteld waarbij de Frankische, christelijke wijze van rechtsspraak werd opgelegd. Enkele artikelen uit de *Lex Frisionum* (wet van de Friezen):

52. Als hij (de dader) de buik verwondt, boet hij 12 solidi¹⁾.
53. Als hij de darm verwondt, boet hij 18 solidi, als hij de darm doorboort, 24.
54. Als hij tot de maag verwondt, boet hij 12 solidi.
55. Als zijn zwaard de maag beroert, en verwondt, boet hij 18 solidi; als de maag doorboord wordt, 24.
56. Als de darmen uit de wond naar buiten komen en weer naar binnen gedrukt worden, wordt met 4 solidi bovenop de boete voor de wond geboet; als van het vet iets naar buiten komt, en afgesneden wordt, boet hij 4 solidi.

(...)

Epiloog:

Dit alles heeft betrekking op de vrije man. De boetes voor (verwondingen toegebracht aan) een edelman echter, hetzij voor wonden en slagen en voor alles wat hierboven geschreven is, worden vastgesteld met een derde deel meer.

De boetes voor (verwondingen toegebracht aan) een horige, hetzij voor wonden, hetzij voor slagen, hetzij voor verlammingen en voor alles wat hierboven geschreven is, zijn de helft minder dan voor een vrije man.

noot 1 Eén solidus (meervoud solidi) is een munt overeenkomend met 36 penningen.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.